



Výbor pro rozvoj

2022/2046(INI)

13.10.2022

STANOVISKO

Výboru pro rozvoj

pro Rozpočtový výbor

k navýšení víceletého finančního rámce na období 2021–2027: odolný rozpočet
EU připravený na nové výzvy
(2022/2046(INI))

Zpravodaj: Charles Goerens

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pro rozvoj vyzývá Rozpočtový výbor jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil tyto návrhy:

1. vyjadřuje politování nad tím, že víceletý finanční rámec (VFR) na období 2021–2027 postrádá dostatečně financovaný okruh 6, a proto jsou dostupná rozpětí od prvního roku velmi omezená a klesají, včetně předčasného vyčerpání rezervy a jejího využití, a to i nad rámec reakce na nově se objevující výzvy a priority, jakož i potřeby využívat nástroj jediného rozpětí také k pokrytí závazků v rámci okruhu 6; je hluboce znepokojen tím, že VFR již nyní dosahuje svých mezí a nadále nedokáže udržitelně řešit četné vnitřní a vnější krize;
2. zdůrazňuje úlohu EU jako klíčového globálního aktéra, zejména pokud jde o rozvojovou politiku a humanitární pomoc, v rámci nichž zajišťuje stabilitu a je kolektivně největším dárce na světě; zdůrazňuje, že tuto úlohu lze plnit pouze vhodnými finančními prostředky, které musí být s ohledem na změnu geopolitické situace zvýšeny, aby EU mohla být spolehlivým rozvojovým partnerem a aby se zabránilo dalším geopolitickým aktérům v uplatňování dalšího vlivu v mnoha rozvojových zemích; zdůrazňuje, že ruská invaze na Ukrajinu má globální důsledky a vytváří bezprecedentní potřebu vnější činnosti EU, a to jak v sousedních zemích, tak na celém světě; zdůrazňuje, že tyto důsledky prohloubily stávající zranitelnost hospodářství v rozvojových zemích a vyvolaly mimo jiné potravinovou, energetickou a hospodářskou krizi, která ve spojení se zhoršující se bezpečnostní situací, dopadem změny klimatu a hospodářskou recesí v důsledku pandemie COVID-19 vyčerpává zdroje v partnerských zemích a oslabuje pokrok při plnění cílů udržitelného rozvoje na celém světě;
3. vyzývá Komisi, aby provedla hloubkový přezkum fungování stávajícího VFR a co nejdříve, nejpozději však v prvním čtvrtletí roku 2023, předložila legislativní návrh na komplexní a ambiciózní revizi VFR, která podstatně zvýší zdroje pro okruh 6 s cílem řešit současné výzvy vnější činnosti EU, pro něž má společná reakce EU přidanou hodnotu; naléhavě vyzývá členské státy, aby souhlasily s výrazným zvýšením stropů v okruhu 6, a to i pokud jde o pomoc a obnovu na Ukrajině; vyzývá Komisi, aby vytvořila účinný mechanismus pro řešení nových krizí, aniž by byly ohroženy priority stanovené v příslušných programech postupem spolurozhodování, zejména pokud jde o pomoc v oblasti klimatu a rozvojovou pomoc;
4. vyzývá Komisi a členské státy, aby do revize VFR zapojily regionální vlády a organizace občanské společnosti na nejvyšší úrovni s cílem zajistit, aby EU obdržela různé podněty od všech příslušných zúčastněných stran;
5. vyzývá EU, aby v souvislosti s celosvětovým nárůstem extremistických projevů, které ohrožují dodržování lidských práv a zejména práv žen, zajistila odpovídající podporu pro další posilování začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do svých programů vnější činnosti a aby navýšila financování organizací občanské společnosti s cílem podpořit programy zaměřené na prosazování plného požívání lidských práv žen a dívek, včetně ochrany jejich sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, jakož i prosazování rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen, dívek, osob LGBTIQ+, obránců lidských

práv, menšin a dalších marginalizovaných skupin obyvatel;

6. vyzývá Komisi a členské státy, aby ve spolupráci se svými mezinárodními partnery a příslušnými mezinárodními institucemi urychleně vyhodnotily veškeré dostupné prostředky, aby zabránily tomu, že se dovážející země opožďují se svými platbami, včetně přímého financování a restrukturalizace jejich dluhu; zdůrazňuje, že je důležité upřednostňovat financování založené na grantech jako standardní možnost, zejména pro nejméně rozvinuté země;
7. zdůrazňuje, že k dosažení cílů Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 zbývá pouze sedm let, a vyjadřuje politování nad tím, že podle zprávy o cílech udržitelného rozvoje za rok 2022¹ se celosvětový průměr v indexu cílů udržitelného rozvoje již druhým rokem mírně snížil; zdůrazňuje, že je naléhavě nutné dosáhnout cílů udržitelného rozvoje, zejména cíle udržitelného rozvoje č. 1 („Bez chudoby“) a cíle udržitelného rozvoje č. 10 („snížené nerovnosti“), vzhledem k jejich strategickému významu pro plnění ostatních cílů; zdůrazňuje, že nerovnosti mezi zeměmi a lidmi dramaticky rostou, a proto je ještě naléhavější transformovat ekonomiky a infrastruktury spravedlivým a udržitelným způsobem; s hlubokým znepokojením bere na vědomí odhadovanou roční mezeru ve financování cílů udržitelného rozvoje ve výši 3,7 bilionu USD; opakuje, že EU by měla hrát klíčovou úlohu při provádění cílů udržitelného rozvoje a podporovat partnerské země v jejich úsilí; trvá na tom, že revize VFR musí přispět k širšímu plánu financování cílů udržitelného rozvoje a zahrnovat jasně definované a vyčíslitelné ukazatele, které umožní sledovat výdaje související s cíli udržitelného rozvoje v rámci rozpočtu EU; znovu potvrzuje, že zvýšené finanční potřeby pro dosažení cílů udržitelného rozvoje nelze pokrýt pouze financováním z VFR a členských států;
8. konstatuje, že celosvětový nedostatek finančních prostředků na humanitární pomoc je v současné době nejvyšší, neboť k 21. červnu 2022 dosáhl 36,9 miliardy USD a nadále roste, přičemž nepředvídatelnost a dopady katastrof způsobených změnou klimatu a člověkem neustále rostou; zdůrazňuje, že četná navyšování ročního rozpočtu EU na humanitární pomoc v posledních letech dokazují, že původně přidělené finanční prostředky nepostačují k pokrytí humanitárních potřeb na celý rok; zdůrazňuje, že nástroj humanitární pomoci musí v revidovaném VFR obdržet podstatně více finančních prostředků, aby odpovídal ambicím EU stát se předním humanitárním dárcem, hrát viditelnější úlohu a vybízet ostatní dárcy, aby zvýšili svůj finanční příspěvek na humanitární pomoc; připomíná, že poskytování humanitární pomoci v reakci na jednu krizi by nemělo být na úkor financování jiných humanitárních operací ani by nemělo být přesměrováno do jiných rozpočtových položek během ročního rozpočtového procesu, pokud se nesnížily potřeby;
9. naléhavě vyzývá k soudržnějšímu uplatňování přístupu založeného na propojení humanitární pomoci, rozvoje a míru a k investicím do snižování rizika katastrof s cílem řešit rostoucí počet vleklých krizí a předcházet otřesům a krizím v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu;
10. bere na vědomí skutečnost, že omezené zdroje VFR musí být využívány účinněji a že je třeba lépe zapojit místní organizace s rozsáhlými zkušenostmi v oblasti humanitární

¹ <https://unstats.un.org/sdgs/report/2022/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2022.pdf>

pomoci, vzdělávání a zdravotní péče;

11. zdůrazňuje, že je třeba, aby mechanismy flexibility měly dostatečné finanční prostředky pro reakce na krize, aniž by to bránilo úsilí o dosažení transparentnosti a demokratické odpovědnosti; je znepokojen nerovnoměrným uvolňováním prostředků z rezervy na solidaritu a pomoc při mimořádných událostech; konstatuje, že neúměrné množství prostředků rezervy SEAR je využíváno na interní účely; vyzývá k celkovému navýšení zdrojů přidělených rezervě SEAR; vyzývá k větší předvídatelnosti při naplňování vnitřních a vnějších mimořádných potřeb, a to rozdělením rezervy na solidaritu a pomoc při mimořádných událostech na rezervu na solidaritu pro potřeby v rámci EU a rezervu na pomoc při mimořádných událostech v rámci vnější činnosti – nebo vyčleněním podílu na vnější krize na celý rok; trvá na tom, že zdroje dostupné v rámci rezervy na solidaritu a pomoc při mimořádných událostech by měly být přidělovány přísně podle potřeby;
12. vyzývá k tomu, aby revize VFR poskytla dodatečné finanční prostředky na nástroj humanitární pomoci, jakož i na nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI) – Globální Evropa, zejména na posílení rozpočtových položek, které jsou v poslední době nejvíce poptávány, včetně rozpočtových položek používaných k boji proti katastrofám souvisejícím s klimatem-, které mají dopad na rozvojové země, a na předvídaní podobných situací a předcházení těmto situacím v budoucnu, jakož i na pokrytí dodatečných potřeb způsobených ruskou válkou proti Ukrajině, zejména na řešení současného nedostatku potravin a financování meziodvětvového úsilí o zvýšení kapacity pro diverzifikovanou místní a regionální produkci potravin, aniž by byly odváděny finanční prostředky z jiných zeměpisných regionů a tematických položek;
13. konstatuje, že komplexní a ambiciózní revize VFR může být doprovázena nezbytnými úpravami nařízení o nástroji pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci² – Globální Evropa s cílem zvýšit flexibilitu, účinnost, jasnost a transparentnost programových cyklů, rozhodnutí o financování a provádění, posílit spolupráci s občanskou společností a místními aktéry a zohlednit změněné mezinárodní prostředí;
14. naléhavě vyzývá Komisi, aby vyjasnila rozvojové cíle strategie Global Gateway, která vychází z finančních nástrojů VFR, včetně nařízení o nástroji pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, a z rozpočtu EU; vyzývá k tomu, aby nezbytné legislativní změny nařízení o nástroji pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa a revize VFR zohledňovaly hodnocení výsledků a dopadu provádění strategie Global Gateway na rozvoj a souvisejících zaručených investic uskutečněných prostřednictvím Evropského fondu pro udržitelný rozvoj plus a podporovaných zárukou pro vnější činnost; zdůrazňuje, že hodnocení využívání a fungování záruky pro vnější činnost by mělo být předloženo Evropskému parlamentu a Radě a mělo by k němu být připojeno stanovisko Účetního dvora a že jak hodnotící zpráva, tak stanovisko Účetního dvora by měly být zpřístupněny veřejnosti;

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ze dne 9. června 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, mění a zrušuje rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 466/2014/EU a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 a nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 (Úř. věst. L 209, 14.6.2021, s. 1).

15. vyzývá ke zvýšení prostředků na ochranu biologické rozmanitosti v rámci nástroje NDICI – Globální Evropa vzhledem ke skutečnosti, že plnění cílů víceletého finančního rámce v oblasti biologické rozmanitosti na roky 2026 a 2027 by bylo i nadále nedostatečné; zdůrazňuje, že za tímto účelem by mohly být využity nové investiční nástroje na podporu mobilizace zdrojů (například daně, poplatky a platby související s biologickou rozmaností); požaduje navýšení investic s cílem lépe sledovat, reformovat a postupně ukončovat dotace škodlivé pro biologickou rozmanitost a směřovat je do činností prospěšných pro biologickou rozmanitost v souladu s Agendou pro udržitelný rozvoj 2030; připomíná, že biologická rozmanitost a související služby – opylování, regulace škůdců prostřednictvím predátorů, tvorba půdy, propad uhlíku a zvýšená odolnost zemědělských ekosystémů vůči erozi, suchu a záplavám – mají zásadní význam pro zajištění udržitelné produkce potravin;
16. vyzývá Komisi a členské státy, aby vyhodnotily projekty a priority financované v rámci cíle NDICI ve výši 10 % migrace z hlediska cílů udržitelného rozvoje, zásad účinnosti pomoci a cílů globálního paktu o bezpečné, řízené a legální migraci a globálního paktu o uprchlících s cílem zajistit, aby v době, kdy je celosvětový počet nuceně vysídlených osob uvnitř i přeshraničně nejvyšší od druhé světové války, EU reagovala plněním svých mezinárodních závazků prostřednictvím solidarity a trvalých řešení a usnadněním přístupu k ochraně osobám, které ji potřebují, a legálními cestami pro osoby v pohybu, namísto toho, aby bránila mobilitě a snižovala celosvětovou solidaritu;
17. připomíná, že čl. 4 odst. 2 nařízení o nástroji pro sousedství a rozvojem a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa stanoví, že mohou být zřízeny zeměpisné programy kontinentální nebo nadregionální působnosti, včetně programu, který by zahrnoval africké, karibské a tichomořské země; domnívá se, že tento program doplní plánování EU na regionální a vnitrostátní úrovni v těchto částech světa a měl by být navržen tak, aby podporoval OAKTS tak, aby podporovaly OAKTS způsobem, který zahrnuje parlamentní rozměr partnerství EU-OAKTS, zejména pokud jde o lidské zdroje vyčleněné pro společná parlamentní a regionální shromáždění zřízená podle dohody z Cotonou a budoucí dohody o partnerství.
18. vyzývá k zajištění odpovídajícího financování zeměpisných a tematických programů NDICI – Globální Evropa, zejména tematických programů „Globální výzvy“, s cílem pomoci rozvojovým zemím investovat do opatření pro přizpůsobení se změně klimatu s cílem lépe předcházet dopadům změny klimatu, zejména s cílem pomoci provádět lokálně vedené anticipační a střednědobá až dlouhodobá adaptační opatření s cílem kompenzovat ztráty a škody způsobené změnou klimatu; navrhuje, aby bylo vyvinuto další úsilí na podporu jejich přechodu k soběstačnějším systémům produkce potravin prostřednictvím podpory udržitelného zemědělství, včetně agroekologie a agrolesnictví, jakož i rybolovu, s cílem zvýšit potravinové zabezpečení, zejména pokud jde o drobné rodinné zemědělské podniky, a zároveň upřednostňovat financování na podporu přístupu ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání pro všechny, včetně odborné a technické přípravy, a zejména odborné přípravy a vzdělávání pro mladé lidi a v nestabilních prostředích; zdůrazňuje, že přístup ke kvalitnímu vzdělávání a odborné přípravě pro mladé lidi v rozvojových zemích je předpokladem pro hospodářskou diverzifikaci a posílení postavení, jakož i pro budování odolnosti.

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	13.10.2022
Výsledek konečného hlasování	+: 11 -: 2 0: 7
Členové přítomní při konečném hlasování	Eric Andrieu, Hildegard Bentele, Catherine Chabaud, Lefteris Christoforou, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino, Erik Marquardt, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Ilan De Basso, Caroline Roose
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	France Jamet, Pierre Karleskind, Ljudmila Novak, Christine Schneider

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

11	+
PPE	Tomas Tobé
RENEW	Catherine Chabaud, Pierre Karleskind
S&D	Eric Andrieu, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino
THE LEFT	Miguel Urbán Crespo
VERTS/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Erik Marquardt, Caroline Roose

2	-
ECR	Beata Kempa
ID	France Jamet

7	0
PPE	Hildegard Bentele, Lefteris Christoforou, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Ljudmila Novak, Christine Schneider
S&D	Ilan De Basso

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se